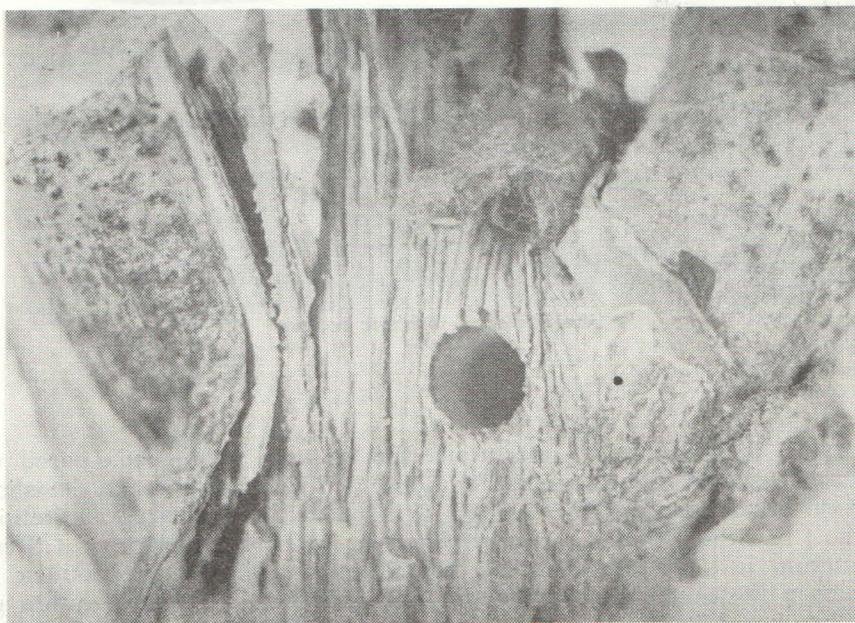


**Dr Ivan Ciglar,**  
Institut za VVVV

### **POJAVA MALO POZNATOG ŠTETNIKA VINOGRADA U NAS TRSOVOG KUKULJIČARA (*Sinoxylon perforans*)**

Trsov kukuljičar *S. perforans* je štetnik rozgve na vinovoj lozi koji se relativno rijetko pojavljuje u nas.

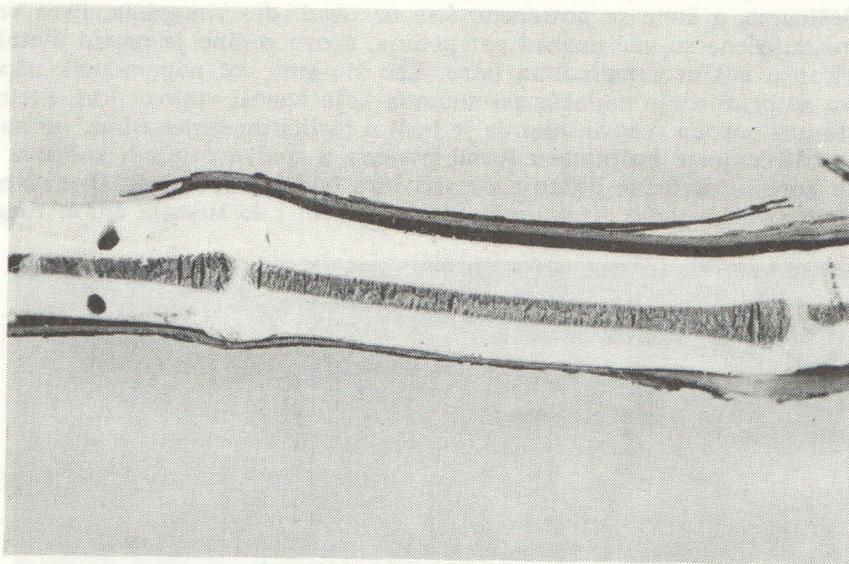
Teško se opaža jer živi sakriven u rozgvi, pa se zbog toga često štete uslijed njegovog napada pripisuju drugim uzročnicima. U vinogradu se njegov napad primjećuje po sušenju rozgve i propadanju čokota, a pažljivim pregledom rozgve ili čokota vide se bušotine u unutrašnjosti rozgve, koje oštećuju provodne snopove. Veće štete primijećene su u formi propadanja čokota u izv. plešinama, a štete se postepeno šire na ostali dio vinograda. Prve veće štete primijećene su već unazad par godina, a ove godine je napad štetnika registriran u nekim vinogradima Istre. Kao što smo već napomenuli, napad štetnika se primjećuje najlakše po štetama koje nanosi vinovoj lozi. Štetnik *S. perforans* napada rozgvu tako da je buši u različitim smjerovima, no najopasnije oštećenje je bušotina u formi prstena u zoni provodnih snopova tj. između kore i drveta, te bušenje po srži loze (vidi sl. 1, 2, i 4). Ovo oštećenje ne predstavlja samo direktnu štetu, već dovodi i do sušenja čitave rozgve



*Slika 1 Oštećenje rozgve od trsovog kukuljičana *S. perforans**

iznad oštećenog mjesta. Oštećenje rozgve vidljivo je već izvana u formi bušotine okruglog oblika dimenzije cca 3 mm (vidi sl. 1). Ova se bušotina nalazi obično na osnovi same rozgove tj. blizu mjesta izbivanja iz starijeg drveta. Na dvogodišnjoj rozgovi ova se bušotina nalazi ponekad ispod kore, budući da je ovdje kora bila već odvojena od drveta. Trskov kukuljičar *S. perforans* spada u porodicu Bostrychidae, Coleoptera. U literaturi ne nalazimo puno podataka o štetniku *S. perforans*. Njegov opis kao štetnika koji se sporadično pojavljuje nalazimo u starijim izdanjima. Stellwag (1928) opisuje *S. perforans* (Rebendreher) kao kornjaša 6 do 7,5 mm dugačkog, crno-smeđe boje s prednjim krilima svjetlijim, kestenjasto-smeđim. Napada pored loze i neko šumsko drveće kao što je joha i dr.

Kovačević (1952) opisuje štetnika *S. perforans* na vinovoj lozi, koji se češće pojavljuje u primorskim krajevima

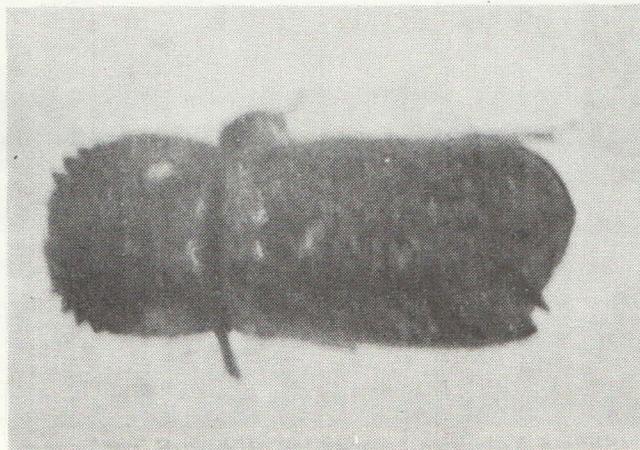


Slika 2 Prerez oštećene rozgve

Sorauer (1954) opisuje *S. perforans* kao štetnika koj napada pored vinove loze i šumsko drveće kao što su joha i breza, zatim vočke maslinu i breskvu. Balaschowsky (1962) opisuje dva štetnika koji dolaze kao štetnici loze kao i na hrastu *Quercus suber* i *Quercus ilex* i to *S. perforans* i *S. sex-dentatum* javlja u ostalim vinogradarskim krajevima. Opis štetnika *S. perforans* u literaturi nije svagdje potpuno identičan, no većina autora ga opisuju kao kornjaša čija se dužina kreće između 5,5 i 7,5 mm. Štetnik *S. sex-dentatum* koji čini slično oštećenje na lozi, po podacima navedene literature je manji, veličina kornjaša kreće se između 3,5 i 4,5 mm.

Prema našim opažanjima štetnik *S. perforans* je kao imago 5,—6,5 mm dugačak (vidi sl. 3). Glavu ima izrazito tamnije boje od tijela, koje je pokriveno gornjim pokrnljem svjetle kestenjasto-smeđe boje, nakraju strmo spuštanim. Na glavi ima karakteristična ticala s tri nastavka na vrhu (tip *lucanus*).

Druga specifičnost kornjaša *S. perforans* je zadak, koji ima izražene članke u formi bodlje.



Slika 3 Trsov kukuljičar *S. perforans* (prirodna veličina 6 mm)

Štetnik se u vinogradima pojavljuje u plješinama najprije na malom broju čokota a zatim se sve više širi. Kad je zaraza još niska, nasigurnija mjera zaštita sastoji se u odstranjivanju, tj. rezu zaražene rozgve, te u njenom spaljivanju. Na ovaj način spaljujemo i štetnike koji se nalaze u rozgvi, a time sprečavamo njihovo daljnje širenje. Kemijske metode suzbijanja nisu izučene, no s obzirom na mjesto gdje štetnik živi one su veoma složene.

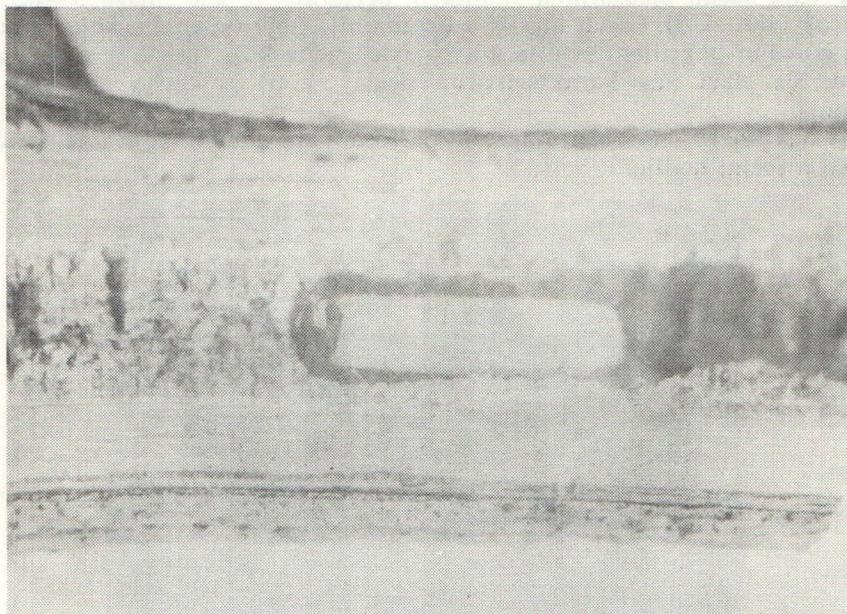
U ispitivanju sredstava bilo bi potrebno korištenje sredstava koja osim jakog kontaktnog djelovanja imaju fumigantno djelovanje. Kornjaši i ličinke uglavnom provode život u hodnicima. U ovim bušotinama imago odlaze jaja, iz kojih se razvija ličinka, a koja čitav život provodi u unutrašnjosti rozgve. Nakon svoga potpunog razvoja, one se kukulje u ovim bušotinama, štetnik dakle rijetko izlazi iz bušotina u unutrašnjosti rozgve te tako ne dolazi u kontakt s apliciranim pesticidima na površini rozgve ili lista.

### ZAKLJUČAK

U nekim vinogradima Istre mogla se ove i prošle godine ustanoviti relativno velika šteta od napada u nas malo poznatog štetnika *Sinoxylon perforans*.

Štetnik oštećuje lozu bušenjem hodnika u jedno i dvogodišnjoj rozgvi. Ovo je oštećenje nepravilnog oblika, a često se javlja u formi polukruga u području kambija.

Posljedica ovog oštećenja je sušenje pojedinih dijelova ili čitavih čokota.



Slika 4 Kukuljica trsovog kukuljičara *S. perforans*

Prema našem opažanju kornjaš *S. perforans* je 5,5—6,5 mm dugačak. Živi u unutrašnjosti rozgve, u izbušenim hodnicima, u kojima na različitim mjestima odlaže svoja jaja. Larve buše također hodnike nepravilnog oblika, pretežno u srži a nakon potpunog razvoja one se kukuljaju u hodnicima.

#### ZUSAMMENFASSUNG

In den verschiedenen Weinbaugebieten Istriens konnte man voriges und dieses Jahr verhältnismässig die grosse Schaden durch den Anfall von bei uns wenig bekannten Schädling *Sinoxylon perforans* feststellen. Der Schädling bohrt die Gänge innen die ein — oder — zwei — jährige Triebe durch, die einer regelwidrigen Gestalt sind und oft halbkreisförmige Løche in dem Cambiumgegend bilden.

Die Folgen dieser Verletzung ist das teilweise oder sämtliche Verdarb des Rebstockes.

Nach unseren Beobachtungen der Schädling ist ein 5,5 — 6,5 mm lange Käfer der innen Triebe lebt, wo er in den verschiedenen Stellen seine Eiern brütet. Die Larven ebenso die Gänge der unregelmässiger Form bohren. Nach der vollen Entwicklung die Larven sich in den Gänge verpuppen.

#### LITERATURA

1. Balachowsky (1962) Entomologije appliquee a l'agriculture
2. Kovačević Z. (1952) Primjenjena antomologija
3. Sorauer (1954) Handbuck der Pflanzenkrankheiten
4. Stellwagg F. (1928) Die Weinbau — insekter der Kulturländer